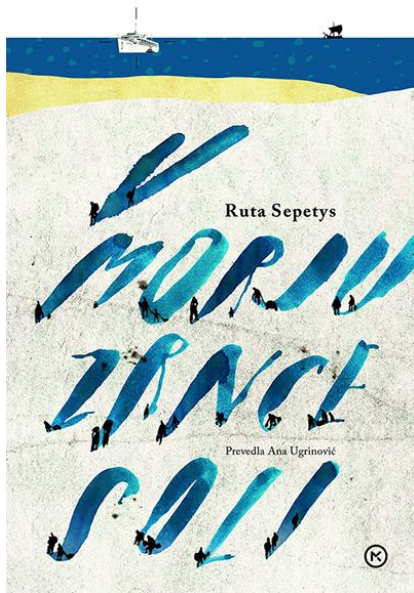


Sepetys, Ruta: **V morju zrnce soli.**

Prev. Ana Ugrinović. Sprem. bes.: Boštjan Narat. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2019, 423 str.  
| 4. stopnja

| Svetovna vojna 1939-1945 | Begunci | Brodolomi | Preživetje | Wilhelm Gustloff (ladja) | empatija | mladostniki | pomoč | potovanja po morju | prijateljstvo | trpljenje | vojna zgodovina | vojne žrtve



Pretresljiv roman o človeku in človečnosti v času vojne.

Druga svetovna vojna se približuje koncu, med množico beguncev v Vzhodni Prusiji, ki bežijo pred Sovjeti, je tudi skupina mladih, vsak s svojo skrivnostjo. Vkrcajo se na ladjo, ki naj bi jih odpeljala na varno, toda ladja Wilhelm Gustloff potone. Zgodbe oseb v romanu so napisane tako pretresljivo in prepričljivo, da se nas (vsaj večine!) zagotovo dotaknejo močneje kot goli podatki o resničnem dogodku, najhujši pomorski katastrofi vseh časov (30. januar 1945, utonilo je ok. 9000 ljud).

**Odlični roman je primeren tako za mladostnike kot odrasle!**

Knjiga ima tudi dve odlični spremni besedi: *Avtorica o romanu* (navede tudi celo vrsto informacij o svojem raziskovanju in veliko virov) in spremno besedo Boštjana Narata z naslovom *Zmagalo je trpljenje*.

Všeč mi je tale zapis: <https://govorise.metropolitan.si/zanimivosti/pretresljiv-mladinski-roman-v-morju-zrnca-soli-ki-pa-vendarle-vraca-upanje/>

Na str. 417 obljublajo, da več o knjigi in avtorici najdemo na [www.fejstbuk.net](http://www.fejstbuk.net). V času naše objave predstavitev tam še ni (a spletno mesto si je vsekakor vredno ogledati, saj so predstavitve knjig odlične, zelo primerne za mlade!)

### Spodbude za branje:

- **Mentorji branja**, kako se pripravljate za delo z bralci? Jaz knjige izbiram predvsem med novostmi, kakovostne knjige, po avtorjih, temah ... morda tudi glede na mnenja sodelavcev. Toda pred branjem knjige ne berem ocen, predstavitev in interpretacij v medijih. No, morda samo v Bukli, ker pač objavi predstavitev založnika in nato svojo kratko recenzijo. Knjigo želim namreč najprej in predvsem doživeti po svoje! Toda ko jo preberem, me začne zanimati, in to zelo zanimati, kaj menijo o njej drugi, preberem intervjuje z avtorji, raziskujem zgodovinsko ozadje, motive za nastanek knjige idr. Tedaj preberem »vse«, kar je dostopno na internetu. Tako vodim tudi bralce, mlade in odrasle: želim, da najprej doživijo knjigo po svoje, nato prisluhnem njihovim spontanim vtisom ... V nadaljevanju pa skušam moderirati tako, da bi se pogovorili – starosti bralcev primerno – čim bolj poglobljeno. Tako poskušam spodbujati tudi vas, mentorji branja: v svojih predstavitvah ne zapišem vsega, kar najdem o določeni knjigi. Zdi se mi, da moramo biti mentorji samostojni, ustvarjalni in voditi pogovor iz sebe, s tistim, kar je nas najbolj prizadelo, in ob tem prisluhniti (predvsem prvim!) odzivom bralcev. Zato ne prepisujem kaj dosti iz drugih virov in navajam samo nekatere. ☺
- Potem ko smo knjigo prebrali, torej najprej poslušamo prve vtise drug drugega, kaj nas je najbolj prizadelo, kaj nam je dalo misliti ... (Če želim, da so res pristni vtisi, bralce prosim, da jih zapišejo v 2-3 besedah, največ v enem stavku, listke poberem in potem začnemo s pogovorom.)
- Predvidevam, da bomo pretreseni nad usodo predstavljenih mladih. (Avtorica je to strnila takole: *Druga svetovna vojna je polna velikih zgodb. Dosti je bilo zapisanega o bitkah, politiki, krivicah in odgovornosti. A zmagalo je trpljenje, ki ni prizaneslo nobeni strani, nobenemu vpletenemu narodu. Med pisanjem tega romana so me preganjale misli na nemočne otroke in mladostnike – nedolžne žrtve spreminjanja meja, etničnih čiščenj in maščevalnih režimov. Med drugo svetovno vojno je osirotelo na sto tisoče otrok, ki so se morali nato sami spopasti z zverinsko vojno. Ostala sta jim zlomljeno srce in odgovornost za dogodke, ki jih niso zakrivali. Veliko jih je izkusilo nepopisna grozodejstva, nekateri pa tudi čudežno prijaznost popolnih neznancev. Odločila sem se, da v ospredje romana postavim zgodbe otrok in mladostnikov. Kakšna je bila vojna videti skozi oči mladih različnih narodov, ki so bili prisiljeni zapustiti vse, kar so imeli radi.* (Avtorica o romanu, str. 397–398).
- Bi želeli razumeti usode posameznih oseb, to so: latvijska bolničarka Joana, skrivnostni pruski kurir Florian, noseča Poljakinja Emilia, stremuški nemški mornar Alfred. Spoznavamo jih skozi njihove prvoosebne pripovedi, dolge po 1-3 strani, ki si sledijo in izmenjujejo. Spoznamo tudi starejšega šuštarja poeta, 6–letnega dečka pritepenčka, slepo Ingrid, veliko žensko Evo. Njihova pota se združijo v želji, da bi dosegli pristanišče na obali Baltskega morja in se vkrcali na eno od ladij. Bodimo pozorni: kakšni so njihovi medsebojni odnosi?

- Nekaj besed bo treba nameniti koncu vojne, ko je Nemčija že skoraj poražena, od vzhoda prodirajo Rusi, pred njimi bežijo Vzhodni Prusi in tudi ljudje drugih narodnosti (Poljaki, Estonci, Latvijci idr.). Bežijo predvsem otroci in ženske, tudi zelo stari ljudje; moški so namreč v vojskah. (Bi k pogovoru povabili učitelja zgodovine?)
- Vsekakor bi poudarili, da zgodba temelji na resničnem dogodku. Wilhelm Gustloff je bila nemška potniška ladja, imenovana po vodji podružnice nacionalsocialistične stranke v Švici, Nemcu, Wilhelmu Gustloffu (1895-1936). Splovljena je bila leta 1937. Imenovala naj bi se po Adolfu Hitlerju, vendar so jo poimenovali po Gustloffu, nacističnem politiku, ubitem v atentatu. Ko je ladja reševala Nemce iz Rusije, ki so bili večinoma civilisti, jo je 30. januarja 1945 v Baltskem morju torpedirala sovjetska podmornica S-13. Ko je W. Gustloff potonil, je umrlo čez 9000 ljudi (točno število žrtev ni bilo nikoli ugotovljeno), kar šteje za najhujšo pomorsko katastrofo vseh časov. [https://sl.wikipedia.org/wiki/Wilhelm\\_Gustloff\\_\(ladja\)](https://sl.wikipedia.org/wiki/Wilhelm_Gustloff_(ladja))
- Zakaj brati knjigo o dogodkih v 2. svetovni vojni? Dogajanje je namreč oddaljeno, knjiga je žalostna. Ne morem si kaj, da ne bi spet citirala avtorice: *»Vsak narod ima svojo skrivno zgodovino, zgodbe, ki jih poznajo samo tisti, ki so jih doživeli. Vojne zgodbe pogosto prebirajo in o njih razpravljajo bralci, katerih države so v vojni stale na nasprotnih straneh. Zgodovina nas je razdelila, toda branje nas lahko poveže z zgodbo, preučevanjem in spominjanjem. Knjige nas združujejo v svetovno bralno skupnost, in še pomembnejše, v svetovno človeško skupnost, ki se želi učiti iz napak preteklosti.«* (Avtorica o romanu, str. 398)
- Vojne se še vedno dogajajo, begunci so pereč problem tudi sodobnega časa. Smo po branju tega in drugih takšnih romanov bolj razumevajoči in bolj sočutni? V resnici kaj ukrenemo?
- Bo bralce vznemirila »jantarjeva soba«, katere najdragocenejši del nosi Florian v nahrbtniku, ključ skrivališča pa v svoji peti? Gre za svetovno znano sobo, okrašeno z ornamentami, ki so jo Nemci ukradli Rusom, nekje skrili, toda skrivališče ni bilo nikoli najdeno. Danes je na ogled samo rekonstrukcija v Katarininem dvorcu v Carskem selu blizu Sankt Peterburga.
- Roman kar kliče po filmski upodobitvi. Pri Universal Pictures so menda že začeli pisati scenarij.

### Nadaljnje spodbude za branje:

- Nekateri so vključeni že zgoraj.
- Kar nekaj dobrih mladinskih romanov o (2. svetovni) vojni poznamo:
  - Beerten, Els: [Vsi si želimo nebes](#). Prev. Stana Anželj. Ljubljana : Cankarjeva založba, 2017, 486 str.
  - Boyne John: [Deček na vrhu gore](#). Prev. Dušan Ogrizek. Dob pri Domžalah, Miš, 2017, 294 str.
  - Boyne, John: [Obmiruj, nato odidi](#). Prev. Jedrt Lapuh Maležič. Dob pri Domžalah : Miš, 2017, 229 str.
  - Cohen-Scali, Sarah: [Max](#). Prev. Iztok Ilc. Ljubljana : Cankarjeva založba, 2015, 405 str.
  - Doerr, Anthony: **Vsa ta nevidna svetloba**. Prev. Alenka Moder Saje. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2016, 527 str.
  - Gleitzman, Morris, več naslovov: **Kmalu, Morda, Nekoč, Potem, Tedaj, Zdaj**. Prev. Dušan Ogrizek. Dob pri Domžalah, Miš, 2011 – 2018., po 200 str.
  - Steiner Aviezer, Miriam: **Vojak z zlatimi gumbi**. Risbe Vladimir Lakovič. Ljubljana : Založba ZRC, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 2015, 111 str.
- In tale mladinski roman, ki govori o beguncih po vojni leta 1992:
  - Bondoux, Anne Laure: [Čas čudežev](#). Prev. Alenka Moder Saje. Spr. beseda Katja Čibej Fras. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2014. (Odisej), 207 str.

Kaj pa bi svetovali v nadaljnje branje na to temo? Če sploh? Ker ni treba, da ob vsaki knjigi spodbujamo nadaljnje branje na isto temo.